

Artiklen er oprindeligt skrevet til *Indre Missions Tidende*, hvilket forklarer, at den direkte henvender sig til IM's venner. Den blev bragt første gang for ti år siden kort før højskoleforstander Asger Dahl Sørensen's alt for tidlige død. Den bringes her med tilladelse fra redaktionen af *Indre Missions Tidende*.

Hvor bliver vækkelsen af?

TEMA

16

Af Asger Dahl Sørensen

Vi ønsker vækkelse – ja – men ønsker vi dens forudsætninger: Kald til bod, bøn, forbøn, opgør, vidnesbyrd, forkyndelse til omvendelse?

Måske vil det følgende komme til at bestå mest af spørgsmål. Det er nogle tanker, som har anfægtet mig i stigende grad: *Hvor bliver vækkelsen af?*

Jeg tror, at det spørgsmål lever i en del af *Indre Missions* venners sind. Hos nogle som følge af en Gudskabt nød for egen og andres frelse. Hos andre måske af skadefryd over, at vækkelsen netop ikke kommer. "Der kan I se, spar jeres bønnemøder og iver efter mission – tiden er jo løbet fra alt det. Er der for resten ikke også noget med, at K. L. Aastrup siger i en salme (DDS 352,2), at vi hverken kan gøre fra eller til – så la' hellere være!" Atter andre trøster sig med Es 55 om Guds ord, der som regnen og sneen aldrig vender tomt tilbage. Eller – ja, det er næsten en gudsbespottelig tanke – er det Gud, der holder vækkelsen tilbage?

Gud vil vækkelse!

Herom vidner hele Skriften, ja alt, hvad Gud har gjort fra skabelsens dag. Han vil, at mennesker skal være i kærlighedens forhold til ham. Skriftens spydspids er kaldet til omvendelse: "Dette

ene må I ikke glemme, mine kære, at for Herren er én dag som tusind år, og tusind år som én dag. Herren er ikke sen til at opfylde sit løfte, sådan som nogle mener, men han har tålmodighed med jer, fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (2 Pet 3,8-9).

Det er underligt, at Gud vil vækkelse – tænk bare på, hvem vi er! Som om syndere er noget at samle på! Vel er der nogle, der mener, at de nærmest gør Gud en tjeneste ved at være velvillige over for ham, og at frelsen er en evangelisk selvfølge. Måske er manden, der kom til bryllup uden bryllupsklædning på, mere almindelig end vi aner: "Selvfølgelig hører jeg hjemme her, er jeg måske ikke god nok i mig selv?" Men det er jo netop farisæersind.

Men Gud skyr ingen anstrengelse for at frelse sine fjender. Han er villig til at bære folks bebrejdelser og hån for smøleri. Selv ligegyldighed (evt. hos sin kirke), bitterhed og forfølgelse får ham ikke til at opgive kaldet til omvendelse. Han har også investeret det utrolige, ja ligefrem det tåbelige i frelsen: Hans egen eneste søn! Det er ikke til at begribe. Enhver anden fornuftig ville for længst have sagt: "Så må I også passe jer selv, når I nu absolut vil være fri for mig." Men det har Gud ikke sagt endnu.

Er det os, der stopper for vækkelsen?

Er det hele blevet en stivnet selvfølge for os? Er vi blevet døve, er det med kristentroen blevet dagligdag, noget vi bare kender, har fod på. Er anfægtelse og undren over frelsen blevet afløst af en farisæisk rutine? Da Jesus kom til Nazaret blev hans undergørende kraft bremsset af hans bysbørns vantrø. "Og han gjorde ikke mange mægtige gerninger der på grund af deres vantrø" (Matt 13,58). At Jesus var et forstyrrende element i Nazaret, er tydeligt nok: Nu gik det hele så godt og stilfærdigt, sådan som det plejede, og det er nu også det nemmeste.

HAR VI VÆNNET OS TIL GRÆNSERNE, TILSTANDEN, SÅ ENHVER FORANDRING FORSTYRRER OG ER AF DET ONDE?

"Før du kom, levede vi så fredeligt med hinanden, både missionsfolk og så alle vi andre, her i sognet," sagde en bonde til præsten, hvis forkyndelse fik den søvntunge åndelighed i sognet til at plirre med øjnene. Vi repræsenterer i vort folk og i vor kirke i høj grad "Jesu hjemby"! Han hører jo hjemme her. Det har vi en gammel aftale med Gud om gennem vort medlemskab af hans kirke. Men kan han være her?

Kender han os ikke?

Det er forfærdelige ord, Jesus udtaler: "*Mange vil den dag sige til mig: Herre, Herre! Har vi ikke profeteret i dit navn, og har vi ikke uddrevet dæmoner i dit navn, og har vi ikke gjort mange mægtige gerninger i dit navn? Og da vil jeg sige dem, som det er: Jeg har aldrig kendt jer. Bort fra mig, I som begår lovbrud!*" (Matt 7,22-23). De kendte ham jo utrolig godt: De havde profeteret, gjort ting, som fremkalder misundelse: Tænk! Se, hvor de kan! Og så kender han dem ikke! Jo, det gør han jo, men han kender dem ikke som nogle, der havde brug for ham, hang ved ham. De kunne jo godt selv. De havde brug for hans navn til undergerninger osv., men frelsen klarede de selv – åbenbart.

Vi har traditioner, gerninger, men er de fyldestgørende i hans øjne (Åb 3,2)? Hvad er det for gerninger, vi selv satser på? Gave-

tal, deltagerantal, elevtal, spaltmillimeter? Antal møder, minutters bibellæsning, bøn, fremstød? Grad af positiv omtale og velvilje? Alle disse ting, hvor gode og rigtige de er i sig selv, kan blive til "lovbrud", hvis de optager pladsen for Jesus.

HAN ØNSKER AT KENDE OS SOM PLA-GEÅNDER, DER TIGGER OM NÅDE.

"Vi er tiggere!" skal have været Luthers sidste ord. Jesus kender ikke den selvhjulpne, "raske" synder, der ikke har brug for lægen. Vi husker Jesu ord om farisæeren på vej hjem fra templet. Hvad siger Jesus om os?

Vil vi betale for vækkelsen?

Koster den da noget? Ja, og det ved vi meget godt. Den koster opgør, ydmygelser, ny begyndelse, ny bekendelse – og vel at mærke for os selv først! Er du villig til at lade dig gennemlyse af Ordet, stå nøgen, ubeskyttet for ham? Vil du bede Salme 139: "Ransag mig, Gud"? Vi bør besinde os på dette, ellers bliver vi frataget navnet. Ikke vort navn af at være kristne – det klamrer mange navnekristne sig til, alt skal endelig være så i orden i det ydre. Men hvad siger Jesus? Bruger han det samme navn om os, som vi bruger om os selv?

Vækkelser koster.

DET ER EN ALMINDELIG ERFARING, AT HVOR VÆKKELSEN BEGYNDER, DER BLIVER DET DYRERE AT BEKENDTE JESU NAVN.

Skellet trækkes ubønhørligt op. Så skal der kamp til for ikke at skamme sig ved navnet eller ved folk, der bærer hans navn. Ikke fordi vi skal søge, hverken det anderledes eller hånen, men lidelsesfællesskabet dukker op.

Kan vi selv høre?

"*Styrk det, der er tilbage,*" blev der sagt til menigheden i Sardes (Åb 3,2 – 1948-oversættelsen). Hvad var det? Høresansen! Ja, for vejen til vækkelse og fornyelse i Guds kirke begynder med at

høre Guds ord, måske igen. Det er alene ordet, der kan vække syndere til live og gøre troens og nådens under i menneskers liv. Evangeliets hensigt er, at kalde til omvendelse – ikke holde foredrag for os. Findes der nogen mere markant vækkelsesprædikant end Jesus? Det er alene ordet om Jesu død og blod, der kan sætte syndere i levende forbindelse med Jesus.

VI KAN GODT I VORE SAMMENHÆNGE VÆRE FRISTEDE TIL AT SATSE PÅ VORE KAMPAGNER OG FREMSTØD, VORE OPMÆRKSOMHEDSSKABENDE PÅFUND, MEN INTET KAN ERSTATTE VIDNESBYRDET OM JESUS.

Der bliver talt meget om fællesskabet for tiden. Men det er ikke et spørgsmål om at få folk indenfor i missionshuset eller kirken og så tro, at de bare ved at sidde der kan sidde sig til en tro! C. Bartholdy beskriver i sine erindringer en præsteerfaring, som nytter i dag: Han begyndte på sine husbesøg med at formane folk til at gå i kirke, men han opdagede, at det kun skabte fari-sæere. Derfor formanede han i stedet til omvendelse. Hold fast ved ordet!

Vi har en fin teologi

I de senere år er bevidstheden om en ret teologi blevet styrket. MF, DBI osv. er opstået. Vi holder gerne foredrag om vor fine teologi, hvis nogen skulle være interesseret. Men hjælper det, hvis den fine teologi følges af vantro og ulydighed? Det var jo ikke på grund af sine bysbørns blakkede teologi, at Jesus ikke kunne gøre undere i Nazaret.

Selvfølgelig er der sammenhæng mellem lære og liv og ikke et ondt ord om ordentlig og bibeltro teologi og undervisning. Det er ikke, fordi jeg bryder mig om at sige det, men noget tyder på, at Østasiens og Østafrikas efter vor opfattelse noget skævbenede og skrutyggede teologi, ikke stiller sig hindrende i vejen for, at Gud kan skabe store vækkelser. Det anfægter min ortodokse, bibeltro MF- og IM-sjæl.

Hvor bliver I af, I præster?

I præster med den fine teologi, de gode taler, den højt besungne IM-baggrund? Hvor er centrum i jeres fine prædikener blevet af? Er nådekaldet til synderes omvendelse forsvundet i ønsket om at leve op til det moderne menneskes behov for terapi og underholdning, så det kan klare det vanskelige liv? Hvad siger I til begravelse, på plejehjemmet, husbesøg?

Gud bliver ofte bagtalt og angrebet i sin egen kirke gennem forkyndelse og liv og vel at mærke af folk, som gerne vil redde ham: "Nej, han er ikke så mørk, streng, nidkær. Han er til at snakke med, få en ordening med". Gud reduceres til at være en frelsesautomat og velfærdsofficer. Forsoningens nødvendighed og faktum fornægtes igen og igen. Det er ikke sært, at vækkelsen udebliver, for Guds Helligånd ved ikke af noget andet til frelse end Jesus som korsfæstet. Lyder ordet om korset ikke, har vækkelsens Ånd ikke noget redskab at bruge.

Har I præster glemt, hvem jeres sognebørn er – fortabte syndere, der ikke kan nøjes med mindre end Jesus til frelse? Er kaldet til vækkelse og omvendelse under jeres sognekirkelige niveau? Ligeså med solidariteten med det troende lægfolk? Ikke fordi præster skal rende med emblemer, men alligevel!!

I IM-forkyndere?

Man kan ikke "vække og bevare" folk ved at fortælle gode historier om gamle dage eller ved at pege på IM's dyder i dagens folkekirkelige elendige sump. Der skal krop i forkyndelsen, bibelsk nerve og substans. Der skal tales som Guds ord taler om Gud, om mennesker og om forholdet mellem Gud og mennesker. Moralisme og symptombehandling redder intet.

Jeg siger ikke, at alle gør sådan, men det kan godt bekymre, at så meget af det, der lyder, er benfrit og ufarligt. Det er let at ende i almindeligheder og folkereligøse flokler. Det kan godt være hyggeligt og inkluderende, men hvem vækker det? Har vi trukket tænderne på vore ord ud ved at have vænnet vore tilhørere til, at "det ender alligevel godt"?

Og hvordan med de opsøgende, evangeliserende husbesøg, samtalen med "dem der er udenfor"? Sommetider spørger jeg

mig selv, om vi prædiker alt for meget og alt for dårligt. I stedet skal vi måske opprioritere ved at forkynde sjældnere og bedre.

I troende lægfolk?

Har I glemt jeres præster og forkyndere? I skal holde jeres forkyndere fast på Guds ord. Det er der selvfølgelig også andre der skal: Provst og biskop og ikke mindst dem selv. Men det er jer, den troende menighed, der har ansvaret for læren i sognet. I skal holde dem fast ved forbøn, medleven, formaning og opmuntring. Udgangspunktet er ikke jeres eller præstens meninger, men det Guds ord, vor kirke er bundet til. Vi skal som menighed ære embedet – ja! Ved at bruge det på de vilkår, det er bygget på.

Hvad med nøden for andres frelse? Kan du lade være med at tale om det, du har set og hørt? Intet, hverken taler, prædikener, kampagner osv., kan erstatte lægmandsvidnesbyrdet. Op gennem kirkens historie er det igen og igen det ene menneskes vidnesbyrd om Jesus til det andet, der har båret vækkelsen.

MÅSKE SKAL EMNET FOR DE KOMMENDE BEDEMØDER VÆRE NOGET OM MANGLEN PÅ NØD.

Forskel på forkyndere

Er I bevidste om, hvem I sender bud efter til missionsugen? Hvad hører I efter, vurderer efter? Ofte er det ikke bare at høre, hvad der bliver sagt, men også, hvad der ikke bliver sagt. Forkyndelsen skal være ren, dvs. ublandet. Vi kan ikke nøjes med at sige: "Han sagde jo også meget godt!" Det er meget vanskeligt, men nødvendigt at bedømme ånder. Det kræver bøn, visdom og kærlighed til sandheden.

Det er let at kildre menneskers øren, det er rart at samle mange. Hvordan er det vi tænker? "Ve mig, om jeg ikke når de mange!" Men er det efter Jesu ord? Paulus ville gerne nå mange, men han ville ikke gå på kompromis: *"Jeg havde besluttet, at jeg hos jer ikke ville vide af andet end Jesus Kristus, og det som korsfæstet"* (1 Kor 2,2). Så måtte det briste eller bære. Måske når vi ingen, fordi vi kun vil nå mange.

Skellet

Det er et grimt ord i vor sammenhæng. Nedbryder evangeliet da ikke mure og sletter skel? Jo. Men det sætter også skel. Hver gang vækkelsen er brudt ud, har den sat skel blandt mennesker i sogne, familier. Det har Jesus sagt en hel del om. Men hvis missionsfolk er ufarlige, aldrig er salt, aldrig snakker om vejen til frelse, råder kun ligegyldigheden.

HVIS DE KRISTNE IKKE SMITTER, BEHØVER MAN JO IKKE HOLDE SIG PÅ AFSTAND AF DEM.

Men Guds ord skaber konfrontation og skal gøre det.

Skellet er nødvendigt for dem, der er udenfor, for at de kan blive klar over, at de skal indenfor. Og nødvendigt for dem, der er indenfor, for at de ikke skal komme udenfor. Dette er et angreb på vor trang til at stå os godt med mennesker. Vi skal da heller ikke bryde noget i stykker, men hvor det kommer til et valg, skal der ikke være nogen tvivl.

To retninger

Vækkelse betyder noget udadrettet. Guds kald til omvendelse skal ud til mennesker. Have ben at gå på. Der skal være nogen til at sige det, så folk kan høre det til tro. Og der skal efter Jesu ord begyndes fra Jerusalem, dvs. hvor vi bor. Der lyder et kald til den troende menighed om at bryde ud af isolationen, anonymiteten. Vi skal ikke vente til folk sender bud – det gør de bestemt ikke - men gå, hvor han sender os.

Vækkelse går også indad. Det er nemlig kun ordet om Jesus, der kan nedbryde alt det i en synder, der spærrer vejen for evangeliet – og det er meget: ligegyldighed, hovmod, urenhed, overtro osv. Gud Helligånd vil overbevise om synd, retfærdighed og dom. Men også opbygge, skabe tro og kærlighed til Gud. Ikke at mennesker skal til at gøre en hel masse for at blive frelst, men Gud skal have lejlighed til at komme til med sit ord og sin ånd i menneskers liv.

Guds ord dømmer

Vi skal lære syndefaldets konsekvenser i vort liv at kende, dels gennem Guds ord og ved at kende os selv og andre, især når det gælder forholdet til Gud. Utrolig meget af den forkyndelse, der lyder i vor kirke, er bygget på et forkert menneskesyn, på antagelser, der ikke holder stik. Folk kan ikke genkende sig selv, og derfor træffer en sådan forkyndelse ikke nogen hjemme. Det samme gælder mange personlige vidnesbyrd. De er ikke i overensstemmelse med vor virkelighed som kristne, men så tit pyntet op til et ideal, vi synes de bør leve op til.

Jesus måtte hjælpe Nikodemus til at forstå sig selv, inden han kunne fatte evangeliet. Den samaritanske kvinde, den rige yngling osv. ligeså. Natan måtte hjælpe David. Vi kan ikke nøjes med oplysning, men må vove at lægge ord til lovens dom, gøre syndefaldets følger konkrete

i det enkelte menneskes liv. En har sagt, at vi skal bruge 90% af tiden til at overbevise om synd. For kun Guds lov bider på synden, sådan at den bliver synlig og til et problem. Den bringer os i nød – og skal gøre det.

Centrum

Vi snakker så meget om, hvad mennesker burde gøre: Læse i Bibelen, bede, komme, ofre, tjene, være positive. Vi bruger mange ressourcer på at få folk til at opføre sig, som om de var kristne. Det er da vigtigt med et positivt forhold til kirke og præst, IM, MF osv. i rækken af de mange emblemer. Vi spørger hellere til deres holdninger til dit og dat.

Men den vej duer ikke. Det hele begynder med centrum: Kærligheden til Jesus.

DE GAMLE VAR IKKE FORKERT PÅ DEN, NÅR DE FRIMODIGT SPURGTE TIL FOLKS FORHOLD TIL JESUS.

Alle mennesker har nemlig på forhånd et forhold til ham: Deres synd slog ham ihjel! Vi ved, at det nytter ikke at prøve at rende fra skylden. Og det at prøve, er i sig selv et forhold til ham!

Men det er jo heller ikke skylden, der er centrum: Det er hans kærlighed til syndere. Han døde jo ikke blot på grund af vor synd, men for os, af kærlighed til os. Han vil ikke dømme, men tage imod. Men hvem kan tro det? Det kan den, der af Helligånden får skabt en sand tro på hans gerning for os i hjertet. Det er centrum.

Tiden

Alt dette kan lyde helt umuligt i vore øren – for tænk på tiden, vor tids mennesker! De vil jo ikke. Er ligeglade og verdsliggjorte, har travlt. De viser intet behov for en nærmere kontakt med Gud. Tværtimod. Og det vælter ind med nyreligiøsitet, som vi ikke forstår en pind af. Hvordan skal vi så kunne snakke med folk om evangeliet?

DER ER MANGE GRUNDE TIL AT LADE SIG SKRÆMME AF TIDEN OG DENS MENNESKER. MEN MON IKKE DET ALTID HAR VÆRET SÅDAN?

Lad os få Jesus til at sætte os på rette plads: *"Høsten er stor, men arbejderne få. Bed derfor høstens herre om at sende arbejdere ud til sin høst"* (Luk 10,2). Høsten er lige så stor, som den altid har været. Folk var ikke mere positive overfor kaldet før i tiden. Syndere har aldrig været interesserede i Jesus og omvendelse til ham. Der er folk nok at prædike for, men der er for få arbejdere! Dvs. vækkelsen skal altså begynde med, at flere tager imod kaldet til at gå ind i arbejdet!

Jeg tror, at vi skal til at bede om mennesker, der har nådegave til at bryde vej med evangeliet til nye folkegrupper i vort land. Jeg tænker ikke bare på flygtninge og indvandrere, men på ganske almindelige sekulariserede danskere. Jeg kan en gang imellem blive helt skidt tilpas af tanken: Hvad nu, hvis der sidder 2 – 3 eller måske mange flere "udefra" i missionshuset eller kirken? Hvad skal jeg som forkynder, låst fast i Kana'ans sprog, stille op med dem?

Midlerne

Det her kan lyde hårdt og helt umuligt. Inden vi helt giver op og lukker butikken, skal vi se på de midler, redskaber, Gud har givet os. Ingen er mere brændende interesseret i vækkelse end Gud. Han har givet os sit ord. "Ja men," tænker du og jeg straks, "det er der jo ikke ret mange, der tror på." Det er rigtigt. Men igen: Det er ikke noget nyt og det forandrer ikke sagen. For Guds ord er ikke bare en besked, man kan tage imod eller lade ligge. Det er en kraftkilde.

Gud bruger sit ord til at nedbryde alt det, der stopper for vækkelsen i det enkelte menneske. Det virker i mennesker, når og hvor Gud vil det ved Helligånden. Guds ords virke er ikke afhængig af, om mennesker tror det eller ej i første omgang. Syndere skal udsættes for Guds påvirkning gennem ordet. Derfor skal det forkyndes, bæres til mennesker.

Ud af ordets forkyndelse kan vi lede andre nådemidler: sakramenter, bøn, forbøn, det kristne fællesskab i menighedens gudstjeneste, broderkærligheden osv. Her er tale om midler og ikke andet: De skal pege ud over dem selv. Fælles for dem alle er, at de vil lede syndere til centrum: Jesus.

Nød

Efter alt dette kommer du, kære udholdende læser, måske frem til det samme, som jeg selv: Nøden er vor mangel på nød! Ikke mangel på nød for andre, men for os selv, for vort eget forhold til Gud. Hvor bliver det hurtigt til rutine, selvfølge, og så er der ikke langt til ligegyldigheden. Vækkelsen skal måske begynde hos os selv med en bøn om, at Gud må lære os at blive den *"hjælpeløse, jeg ser til, den modløse og den, der skælver for mit ord"* (Es 66,2). Man skal være i nød for at nøde.

Der er meget i mig, der protesterer imod det. Men det er vejen, ingen tvivl om det: Gud må først vinde over sit eget folk, inden vi bliver i stand til at give det videre. Er vi ulydige og vantro, som fx Jesu bysbørn, så kan han opvække børn af sten! (jf. Matt 3,9). Men det betyder vel, at han går forbi os?

Af Asger Dahl Sørensen f. 1943, d. 1995

cand.theol. 1974, tidl. sognepræst og forstander på Børkop Højskole.